

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 145/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. K., trvale bytom V., prechodne bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. I. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdneho exekútora Mgr. Ing. Š. V., T., v konaní vedenom pod sp. zn. EX 142/07 a uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 14 Er 165/2007 z 22. júna 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2007 doručená sťažnosť Ing. L. K., trvale bytom V., prechodne bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. K., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom súdneho exekútora Mgr. Ing. Š. V., T. (ďalej len „súdny exekútor“), v konaní vedenom pod sp. zn. EX 142/07 a uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14 Er 165/2007 z 22. júna 2007.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Žalobkyňa Z. K. (...), ktorá je plnoletou dcérou sťažovateľa, sa žalobou podanou dňa 30. 7. 2004 na okresnom súde v Michalovciach domáhala, aby súd zaviazal sťažovateľa platiť jej mesačné výživné vo výške 5.000,- Sk.

Okresný súd Michalovce vydal dňa 17. 6. 2005 rozsudok č. konania 10 C 149/04, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný platiť žalobkyni výživné mesačne vo výške 5.000,- Sk do 20. dňa každého mesiaca odo dňa 30. 7. 2004 a uhradiť trovy právneho zastúpenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Sťažovateľ sa voči tomuto rozsudku odvolal. Po ďalšom dokazovaní krajský súd v Košiciach napadnutý rozsudok dňa 12. 5. 2006 potvrdil. Rozsudok Okresného súdu Michalovce tak nadobudol právoplatnosť dňa 20. 9. 2006.

Dcéra sťažovateľa dňa 27. 3. 2007 podala na Exekútorský úrad T., súdnemu exekútorovi Mgr. Ing. Š. V. návrh na vykonanie exekúcie. Vo svojom návrhu uviedla, že sťažovateľ ako povinný neplní svoju vyživovaciu povinnosť v celom rozsahu tak, ako mu to bolo určené právoplatným a vykonateľným rozsudkom, pričom vyčíslila vzniknutý dlh za obdobie od 30. 7. 2004 do 30. 4. 2006 vo výške 30.950,- Sk.

Súdny exekútor zaslal sťažovateľovi dňa 25. 4. 2007 upovedomenie o začatí exekúcie, spis. zn. EX 142/07.

Sťažovateľ dňa 15. 5. 2007 podal proti exekúcii námietky, ktorým však okresný súd Michalovce uznesením zo dňa 22. 6. 2007, č. konania 14 Er 165/2007 nevyhovel. Uznesenie Okresného súdu Michalovce nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 7. 2007.

Vo výroku rozsudku okresného súdu Michalovce nebola stanovená povinnosť pre sťažovateľa uhradiť žalobkyni zročné výživné. Pri svojom rozhodovaní súd vzal do úvahy už uhradené platby výživného sťažovateľom.

Aj krajský súd v Košiciach skonštatoval, že súd prvého stupňa správne rozhodol o určení výživného odo dňa podania návrhu a zároveň zohľadnil všetky platby výživného,

ktoré odporca navrhovateľke uhradil a preto mu nebola uložená povinnosť zaplatiť zaostalé výživné, keďže mu žiaden dlh nevznikol.

Vzhľadom na výrok prvostupňového súdu a výslovné konštatovanie odvolacieho súdu, že sťažovateľovi nevznikol žiaden dlh na zaostalom výživnom, je sťažovateľ toho názoru, že návrh na exekúciu bol podaný bez právneho dôvodu.

Keďže právoplatným rozsudkom okresného súdu Michalovce nebol sťažovateľ zaviazaný na úhradu zročného výživného, dôvody na exekúciu nevznikli. Z toho dôvodu exekútorský úrad ako aj okresný súd konali bez právneho dôvodu a tým porušili právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Sťažovateľ sa domáha popri morálnom zadosťučinení aj primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že okresný súd nekonal tak, aby konanie týkajúce sa sťažovateľa bolo spravodlivé, čo má za následok stav právnej neistoty. Sťažovateľ je toho názoru, že ústavný súd by mal prihliadnúť najmä na povahu a dôležitosť dotknutých práv. Samotné deklarovanie porušenia základných práv a slobôd ústavným súdom preto nemožno považovať v tomto prípade za dostatočné. Nemajetková ujma sťažovateľa spočíva v pocitoch neistoty a krivdy, ktoré boli vyvolané postupom súdu. “

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 142/07 a uznesením okresného súdu sp. zn. 14 Er 165/2007 z 22. júna 2007 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zrušil upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 142/07 z 25. apríla 2007 a uznesenie okresného súdu sp. zn. 14 Er 165/2007 z 22. júna 2007 a vec vrátil na ďalšie konanie, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk a trovy právneho zastúpenia.

K sťažnosti sa listom sp. zn. 1 Spr V/178/08 z 15. apríla 2008 vyjadril predseda okresného súdu, v ktorom uviedol:

„V konaní tunajšieho súdu 10 C 149/04 bol sťažovateľ zaviazaný platiť dcére Z. K. po 5 000,- Sk mesačne, počnúc od 30. 7. 2004. Rozsudok bol vyhlásený 17. júna 2005 a právoplatnosť nadobudol 20. 9. 2006 a to v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 7 CoP 505/2005 zo dňa 12. mája 2006.

Celý problém vidí sťažovateľ v platení výživného za čas od 30. 7. 2004 do 30. 4. 2006, za ktoré obdobie mu dcéra vyčíslila nedoplatok v sume 30 950,- Sk a dňa 27. 3. 2007 podala u súdneho exekútora Mgr. Ing. Š. V. návrh na vykonanie exekúcie na túto sumu zaostalého výživného. Žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola doručená tunajšiemu súdu 2. 4. 2007 a poverenie bolo súdom vydané 12. 4. 2007.

S dôvodmi sťažovateľa nemôžeme v žiadnom prípade súhlasiť. Tento sa bez akejkoľvek opory v žalobe mylne domnieva, že povinnosť platiť výživné mu nastala až právoplatnosťou prvostupňového rozsudku, t. j. až od 20. 9. 2006. Dávame do pozornosti Ústavného súdu výrok prvostupňového rozsudku, z ktorého pre sťažovateľa plynie povinnosť platiť výživné po 5 000,- Sk mesačne od 30. 7. 2004 do budúca. Práve tento výrok sa stal právoplatným dňa 20. 9. 2006. Dcéra sťažovateľa v návrhu na vykonanie exekúcie presne po mesiacoch kapitalizovala, aký dlh sťažovateľovi na výživnom vznikol od 30. 7. 2004 do 30. 4. 2006. Sám sťažovateľ ani nepopiera, že v tomto období platil nižšie výživné, než na aké ho zaväzoval rozsudok 10 C 149/04. Operuje len tým, že žiaden súd ho nezaviazal platiť zaostalé výživné. Táto skutočnosť však nič nemení na tom, že sťažovateľ mal povinnosť platiť dcére výživné od 30. 7. 2004 mesačne po 5 000,- Sk, ktorú povinnosť si evidentne nesplnil a to v uplatnenom rozsahu. Je pravdou, že tunajší súd sťažovateľovi nekapitalizoval výživné za čas od 30. 7. 2004 do vyhlásenia rozsudku, do 17. 6. 2005, avšak táto skutočnosť nezbavuje povinnosti sťažovateľa, aby výživné v určenej výške uhradil.

Vzhľadom na vyššie uvedené tvrdíme, že poverenie pre súdneho exekútora bolo vydané oprávnene, lebo dlh na výživnom v sume 30 950,- Sk k 2. 4. 2007 existoval a preto aj poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané v súlade so zákonom.

Žiadame, aby Ústavný súd sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 218/07).

Podľa § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule. Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.

Podľa § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Podľa § 77 ods. 1 zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 149/04 a sp. zn. 14 Er 165/2007 vyplýva, že navrhovateľka sa návrhom podaným okresnému súdu 30. júla 2004 domáhala zaplatenia výživného voči sťažovateľovi v sume 5 000 Sk mesačne odo dňa podania návrhu na začatie konania. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 149/04 zo 17. júna 2005 rozhodol, že sťažovateľ je povinný platiť žalobkyni výživné mesačne v sume 5 000 Sk do 20. dňa každého mesiaca od 30. júla 2004, keď bol podaný návrh na začatie konania. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací rozsudkom sp. zn. 7 CoP 505/2005 z 12. mája 2006 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 20. septembra 2006. Dňa 27. marca 2007 podala

oprávnená návrh na vykonanie exekúcie z dôvodu, že sťažovateľ neplatil výživné v celom rozsahu tak, ako bolo určené v exekučnom titule. Dňa 2. apríla 2007 súdny exekútor požiadal okresný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dňa 12. apríla 2007 okresný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Dňa 25. apríla 2007 súdny exekútor vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Upovedomenie bolo sťažovateľovi doručené 4. mája 2007. Proti tomuto upovedomeniu podal sťažovateľ 21. mája 2007 námietky. Podstata námietok sťažovateľa spočívala v tom, že exekúcia je neprípustná, pretože podľa jeho názoru sťažovateľ bol povinný platiť súdom určenú sumu výživného nie od 30. júla 2004 (ako to bolo uvedené vo výrokovej časti rozsudku okresného súdu), ale až od právoplatnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu od 20. septembra 2006. Okresný súd uznesením sp. zn. 14 Er 165/2007 z 22. júna 2007 námietkam sťažovateľa nevyhovel. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 23. júla 2007.

Okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na rozsudok krajského súdu, v ktorom sa uvádza, že „súd prvého stupňa správne rozhodol o určení výživného odo dňa podania návrhu t. j. od 30. júla 2004 a tiež zohľadnil všetky platby výživného, ktoré povinný oprávnenej uhradil a preto mu nebola uložená povinnosť platiť zaostalé výživné, keďže mu za toto obdobie žiaden dlh nevznikol. Z uvedeného vyplýva, že dlžné výživné v danom prípade sa týka platenia výživného žalovaným (povinným) do 30. júla 2004, t. j. do podania žaloby na určenie výživného žalobkyňou (oprávnenou) a nie od 30. júla 2007, ako to uviedol povinný v námietkach“. Okresný súd dospel k záveru, že keďže bol vymáhaný nárok oprávnenej v zmysle predloženého exekučného titulu dôvodný (povinnosť platiť výživné bola rozsudkom stanovená v sume 5 000 Sk mesačne do 20. dňa každého mesiaca od 30. júla 2004, teda od podania žaloby, a nie až od právoplatnosti tohto rozhodnutia), a sťažovateľ ako povinný si svoju vyživovaciu povinnosť neplnil v určenom rozsahu, ako bolo stanovené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 10 C 149/04 zo 17. júna 2005 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 505/2005 z 12. mája 2006, vznikol mu dlh na výživnom od 30. júla 2004.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery

boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (napr. I. ÚS 13/00).

Ústavný súd nezistil, že by závery napadnutého uznesenia okresného súdu boli arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené, čo by viedlo k priamemu porušeniu základných práv a slobôd zaručených ústavou. Závery okresného súdu vychádzajú z platnej právnej úpravy a sú náležite zdôvodnené.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 14 Er 165/2007 z 22. júna 2007 nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti. Nie je zrejmé, aby okresný súd napadnutým uznesením porušil označené práva sťažovateľa. Napadnuté uznesenie okresného súdu nemá zjavne neodôvodnený ani arbitrárny charakter. Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký jeho výklad a aplikáciu ustanovení právnych predpisov, najmä zákona o rodine a Exekučného poriadku, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s uvedenými článkami ústavy a dohovoru.

2. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom súdneho exekútora a žiadal zrušiť upovedomenie o začatí exekúcie sp. zn. EX 142/07 z 25. apríla 2007.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napríklad I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97).

Pokiaľ ide o upovedomenie súdneho exekútora o začatí exekúcie sp. zn. EX 142/07 z 25. apríla 2007, preskúmaniu ústavnosti tohto upovedomenia ústavným súdom bráni

princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd (III. ÚS 5/05). Takýmto súdom bol okresný súd, ktorý upovedomenie o začatí exekúcie preskúmal na základe námietok podaných sťažovateľom 21. mája 2007. V tejto časti ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2008